

FOLK OG LAND

Tilsværingsnr. 79
Ullensaker-Hageby.

Aggresjon

Etter at de vestallierte makter i Nürnberg og annetsteds har avlivet en lang rekke tyskere og ellers med rund hånd utdelt noen titusener av års straffarbeid på grunn av såkalt «aggresjon», er de samme makter røket opp i et kraftig dilemma. Hva er egentlig «aggresjon» for noe? Hvordan skal begrepet defineres?

I FN har hovedforsamlingens juridiske komité studert problemet inngående helt siden 1950, og nå later medlemmene faktisk til å ha fått grå hår i sakens anledning. De vet hverken ut eller inn. Det er nemlig ikke bestandig så like til å handle først og å tenke etterpå. Undertiden lønner det seg å ta tingene i den omvendte rekkefølge.

Den egentlige vanskelighet består deri at en definisjon av aggresjonsbegrepet — så sant det skal holde for en kritisk vurdering — må være formulert slik at det blir trukket et skarpt skille mellom den aggresjon som den seirende og den tapende part måtte ha gjort seg skyldig i. I den siden 1945 nyskapte verden er det forlengst en fastslått lære at den som har makten og overvekten alltid har rett — både moralsk og rettslig — mens den som trekker det korte strå, alltid har urett.

Om FN-komitéens oppgave og hensikt rår det for så vidt ingen som helst tvil. Det er begrepets formulering som skaper vanskelighetene.

Den 1. november holdt den engelske FN-representant, Sir Gerald Fitzmaurice, et foredrag om spørsmålet i hovedforsamlingens juridiske komité, og som eksempler anvendte han tyskernes okkupasjon av Norge og Danmark og den samtidige engelske okkupasjon av Island. Naturligvis kom han til det resultat at den første sort — som aggresjon betraktet — var både daddelverdig og straffverdig, mens den annen derimot var

Forfatningskamp

april 1940 — februar 1942

Av Håkon Meyer

materiale. Men det er underlig at så god vilje til objektivitet resulterer i et så subjektivt skrift.

Intet ondt om den subjektive historieforskning! — Den kan være levende og fruktbar. Beror på synsmåter og form. Magisterens er det ikke. Han ser i forfatningsstriden kun én tendens: NS' uavlatelige, planløse ond-sinnede, men forgjeves kamp for en korporativ forfatning. Men vil man skildre kampen om et mål, fører det galt avsted hvis man hele tiden betrakter dette mål som et frastøtende, ødeleggende onde uten å vurdere forkjemperens saklige motiver for kampen. Korrekt dokumentasjon er jo ikke tilstrekkelig til å få frem historisk sannhet.

Er det for øvrig mon en hovedbrist i denne nye forskning at den — likesom politikken, pressen, rettene etc. å priori betrakter striden som en strid mellom en ondsinnet angriper og en modig, nasjonal forsvarer? På sett og vis kan historie aldri bli sann. — Er tiden ikke inne også for dem som under okupasjonsårene var overbevist om riktigheten av å fremme de korporative forfatningsidéer til selv å legge frem sitt syn på saken?

Det er ingen tvil om at Quisling og hans parti ønsket å fremme en korporativ forfatningsordning og at mange inngrep i organisasjonene var bestemt av ønsket om å forberede en slik forfatning. Det er heller ingen tvil om at motstandsfronten seiret på dette punkt. Men det som ikke riktig passer inn i magisterens bilde er den kjensgjerning at motstandsfronten på dette punkt sta-

dig hadde tysk støtte mot NS.

NS' fremstøt på organisasjonsfronten skapte stadig en uro som var tyskerne absolutt imot. Tyskerne befant seg i et konstant dilemma: de skulle støtte og fremme NS uten unødige å forstyrre de indre arbeidsforhold i landet. Man hadde dessuten ingen korporativ forfatningsform i Tyskland og man tilstrebet ikke noen slik forfatning. Dr. Ohm sa engang: «Die Formen der Verfassung sind fliessend und auf der Zukunft gestellt». Også forholdet mellom Tyskland og Norge var faktisk «stilt på fremtiden». Det kunne ikke fastlegges fremtidige former under okupasjonen. Da tyskerne heller aldri hadde akseptert den italienske korporativismes prinsipper, måtte tyskerne bli aktive sabotører overfor NS ønske om å fastlegge korporative forfatningsformer i Norge. — Derimot hadde tyskerne intet imot en fredelig utvikling, som bragte organisasjonene inn under kontroll.

For Quisling og NS fortonet den korporative forfatning seg både som et programmatisk mål og som et sikrere grunnlag for et norsk styre som skulle tillate en gradvis erobring av norske posisjoner som tyskerne hadde inntatt. Men heller ikke dette tillot Berlin. Den kamp magisteren skildrer mellom NS og organisasjonene hvor hjemmefronten langsomt festnet seg, har derfor også andre sider som knapt fremgår av de arkiver magisteren har hatt til rådighet.

Om nu magisteren hadde forlatt sitt skrivebord og papirmassene på UB, som har vært hans fruktbarste arbeidsmark og hadde begitt seg ut blant levende menne-

Forts. side 8.

Selv blind høne - - -

Den 5. april 1906 holdt Winston Churchill en tale i det engelske underhus, hvorav vi gjengir:

«Når det gjelder nasjonaliteter, er ikke noe så farlig som å unnvike sannheten. Urett kan bli tilgitt, lidelser og tap kan bli tilgitt eller glemt, slag vil bare bli husket når de gjenkaller de kjempendes krigerske ånd, men enhver ting som ligner knep og lurendreieri vil bli liggende i folkebevisstheten og forgifte den.»

Nå — kampanen Churchill har ikke vært særlig engstelig for å forsake endog de alvorligste forgiftninger, men kyllingen Churchills pip-pip i 1906 har ikke desto mindre sin generelle gyldighet den dag i dag. «Knep og lurendreieri» gir historien ingen tilgivelse for. Der rammer nemesis med full og ubønnhørlig styrke når tiden er inne.

Det burde man merke seg i Norge i 1954. Først og fremst de som med knep og lurendreieri satte det norske etterkrigsoppgjøret i scene i den bevisste hensikt å smyge seg unna eget ansvar. Men der nest også de mange tankeløse etterplaprerer som bidrar til forherligelsen av det såkalte «landssvikoppgjør» og dermed til opprettholdelsen av Norges største rettsskandale. Historien vil vite å stemple begge kategorier etter fortjeneste.

Selv avguden Churchill vil sikkert oppnå å få føling med sin ungdoms ord innen han forlater arenaen. Han er — akkurat som Roosevelt — blitt sitt land og en hel verden en dyr mann — på grunn av «knep og lurendreierier». Men også for ham kommer det en avregningens dag. — Selv om han om kort tid fyller 80 år.

Heldigvis!

H. G.

H. G.